

1. Inleiding

Dit pedagogisch beleid gaat over wat we belangrijk vinden en wat we in grote lijnen doen als het gaat om de opvoeding van de kinderen binnen de opvang. Het bevat een organisatiebrede pedagogische visie, uitgangspunten en pedagogische basisregels. Het is van toepassing op de opvang van kinderen **van 0 tot 13 jaar**, in de kinderdagverblijven, centra voor buitenschoolse opvang en opvang via het gastouderbureau. Elke locatie en het gastouderbureau maakt op basis van dit beleid een eigen pedagogisch profiel dat ook is afgestemd op de leeftijd van de daar opgevangen kinderen.

2. Referenties

Dit pedagogisch beleid heeft betrekking op de pedagogische aspecten van de opvang. We hebben daarnaast een aantal zaken, die in de Wet kinderopvang en/of door ons in verband worden gebracht met pedagogisch beleid, apart vastgelegd in ons organisatiehandboek. Dat zijn de volgende onderwerpen:

- ◆ De inspraak van ouders en het handelen t.a.v. de samenwerking met ouders in het belang van kinderen; dit is vastgelegd in **Ouderbeleid en -Inspraak, de Inspraakreglementen LOC's en Inspraakreglement COC** (ALG-bel03 t/m ALG-bel06).
- ◆ De zorg voor kinderen op het gebied van hygiëne, lichamelijke veiligheid, gezondheid en ziekte; dit is vastgelegd in het Beleid Veiligheid en Gezondheid (V&G-bel01).
- ◆ Het handelen inzake sterfgevallen; dit is vastgelegd in het beleid PED-pro07 en PED-pro08.
- ◆ Het handelen t.a.v. (vermoeden van) kindermishandeling, inclusief seksueel misbruik van kinderen in de thuissituatie of door medewerkers, is beschreven in de Meldcode Kindermishandeling PED-bel16 en het bijbehorende protocol bij vermoeden van kindermishandeling PED-pro05. Het meten van het welbevinden van kinderen en het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen; dit is beschreven in de procedure Welbevinden en ontwikkeling van individuele kinderen in PED-pro09. **Voor meer achtergrondinformatie over Welbevinden zie hfdst. 2 en 11 in het Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar**
- ◆ Het dagritme in de opvang is globaal beschreven in de procedure Dagelijkse werkzaamheden KDV en GOB (PED-pro02) en Uitvoering dagelijkse werkzaamheden BSO (PED-pro03).
- ◆ Wennen van kinderen is belangrijk en daarom apart uitgewerkt in de procedure Kennismaken en wennen (PED-pro01).
- ◆ De doorstroming van kinderen naar een nieuwe groep of locatie is uitgewerkt in BED-pro06
- ◆ De selectie- en kwaliteitscriteria voor gastouders, voor bemiddeling tussen vraag- en gastouders en de inhoud van scholing en ondersteuning van gastouders zijn afgeleid van het pedagogisch beleid en zijn beschreven in PED-pro10, PED-pro13 en PED-pro14.
- ◆ Om te beoordelen of het huis van potentiële gastouders geschikt is voor kinderopvang wordt bij elke startende gastouder vóór de start een RI Veiligheid en Gezondheid uitgevoerd (zie ook V&G-bel01).
- ◆ Het Pedagogisch beleid is van invloed op het Plaatsingsbeleid (BED-pro03).

3. Visie op kinderen, opvoeden en de rol van de kinderopvang

Ieder kind is uniek, karakter en persoonlijkheid zijn mede bepalend voor de wijze waarop en het tempo waarin ieder kind zich ontwikkelt. De ontwikkeling van kinderen speelt zich in de eerste plaats af in de eigen omgeving, waarin de ouders als belangrijkste opvoeders een rol spelen. We zien de rol van de kinderopvang en de individuele pedagogisch medewerkers en/of gastouders daarbinnen als een aanvulling op de opvoeding thuis.

We vinden dat de kinderopvang een eigen specifieke taak heeft door kinderen mogelijkheden te bieden om op te groeien in een (kleine) groep. Het contact met andere kinderen nodigt uit tot het oefenen van sociale vaardigheden. Ons uitgangspunt is: spelen is leren, leren is leven en leven is spelen. We willen kinderen een stimulerende omgeving bieden die hen optimale ontplooiingskansen biedt om zich te ontwikkelen.

Deze visie is ook vertaald naar het plaatsingsbeleid. Kinderen worden geplaatst voor minimaal drie maanden. Kinderen worden geplaatst op niet meer dan twee groepen tegelijkertijd.

Veelvuldig overplaatsen wordt vermeden door over te plaatsen op de vaste overstapmomenten. Soms kan een baby niet geplaatst worden op de locatie van voorkeur maar wel op een andere locatie. We

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

plaatsen het kind over naar de voorkeur-locatie bij ongeveer 1½-2 jaar, de leeftijd waarop het (in horizontale groepen), overstapt naar een peutergroep.

In het plaatsingsbeleid is de minimale omvang van een plaatsing vastgelegd. Op het KDV worden kinderen voor minimaal twee dagdelen geplaatst en worden maximaal drie "ééndagskinderen" per babygroep of verticale groep geplaatst, waarvan maximaal één per dag. Op de peutergroepen mogen maximaal 5 ééndagskinderen geplaatst worden, waarvan maximaal twee per dag.

Voor meer informatie over groepssamenstelling zie hfdst.10 van het Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar.

We vinden het goed dat kinderen in de BSO-leeftijd zich geleidelijk steeds meer op de buitenwereld richten en daarbij eventueel ook buiten het BSO-gebouw activiteiten ontplooiën.

Door actief naar kinderen te kijken, bepalen we de intensiteit van de stimulans die elk kind nodig heeft en daarmee de mate van leiden en begeleiden. Dit kan per kind en per leeftijdsgroep verschillen. De behoefte van individuele peuters bijvoorbeeld vraagt eerder om groepsactiviteiten dan die van baby's. Een belangrijk uitgangspunt voor de BSO is dat de groepsleiding er bewust mee omgaat dat BSO leuk moet zijn voor kinderen en dat het om hun vrije tijd gaat. De BSO maakt onderscheid tussen vrije activiteiten, open activiteiten en vaste activiteiten waaruit kinderen kunnen kiezen. De pedagogisch medewerkers organiseren open activiteiten, vaak n.a.v. ideeën die kinderen of de pedagogisch medewerkers zelf aandragen. Een voorbeeld van een vaste activiteit is het werken met themakisten in de BSO.

We spreken van 'opvoeden in de groep' en niet van 'groepsopvoeding'. Naast activiteiten op de groepen worden af en toe activiteiten ondernomen op locatieniveau om het saamhorigheidsgevoel op de hele locatie te bevorderen.

Groepsleiding en gastouders zoeken steeds de balans tussen individu en groep en tussen geborgenheid bieden en kinderen los durven laten.

De groep zien we als middel om te leren, niet op een schoolse manier maar op een speelse manier. We willen kinderen niet 'beleren' maar hen 'het leven voorleven'. We bieden kinderen geen leerstof maar 'leefstof'. In het contact met andere kinderen en met de groepsleiding of gastouder leren kinderen samen te leven en samen te werken.

Opgroeien met andere kinderen bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling en biedt 'leefstof'.

Opvoeden heeft in onze visie een brede betekenis. Het omvat het hele socialisatieproces. We willen mee vorm geven aan dit socialisatieproces.

Omdat we opvoeden breed opvatten zijn we alert op de grenzen van de opvoeding in de kinderopvang. We overschrijden die grenzen als we ons begeven op het gebied van de hulpverlening of op het gebied van het (voor)schoolse leren. Als dit voor individuele kinderen of groepen kinderen nodig is zullen we wel samenwerken met hulpverleners of met projecten die zich richten op het voorschoolse leren.

Ook in de BSO staat de opvangfunctie centraal. Daarmee onderscheidt BSO zich van activiteitencentra zoals buurthuizen en creativiteitscentra. Deelname aan activiteiten is vrijwillig. De groepsleiding in de BSO is alert op de balans voor ieder kind tussen groepsactiviteiten, individuele activiteiten en soms ook gewoon even niets doen. De groepsleiding plant de verschillende activiteiten, met name in de schoolvakanties, maar bepaalt meestal op de dag zelf, op basis van het aantal kinderen en bijvoorbeeld het weer, of iets door gaat. Oudere BSO kinderen hebben meer behoefte om zelfstandig activiteiten te ondernemen. De groepsleiding zal dit ook stimuleren en hen leren hoe ze dit kunnen aanpakken.

Alle kinderen zijn welkom, ook kinderen die om wat voor reden dan ook extra aandacht nodig hebben. Die extra aandacht willen we ze geven, binnen de mogelijkheden en bevoegdheden die pedagogisch medewerkers en gastouders hebben. We vinden het belangrijk dat deze kinderen zoveel mogelijk gewoon kunnen opgroeien in de groep samen met andere kinderen. De andere kinderen leren zo ook op een vanzelfsprekende manier omgaan met kwetsbare kinderen. Zij ervaren spelenderwijs dat er verschillen zijn tussen mensen en leren daarmee rekening te houden. Per kind bekijken we steeds of we geschikte opvang kunnen bieden.

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

Het pedagogisch beleid is bedoeld voor alle kinderen in de opvang, ook voor kinderen die extra aandacht nodig hebben.. Als hulpverlening of therapie nodig is zal doorverwijzing plaatsvinden.

Het kan gaan om

- kinderen met een lichamelijke handicap
- kinderen met een (chronische) ziekte of -aandoening
- kinderen met een verstandelijke beperking, ontwikkelingsachterstand of -stoornis
- kinderen met gedragsproblemen of een emotionele stoornis
- kinderen met problemen veroorzaakt door hun sociaal-economische achtergrond
- kinderen met ouders in een crisissituatie of probleemsituatie

In veel gevallen heeft een kind dat als baby aan de opvang begint nog geen diagnose voor een van bovenstaande problemen. Sommige problemen worden gaandeweg pas zichtbaar. Soms kan een diagnose pas later goed gesteld worden als het kind wat ouder is. Dergelijke situaties vragen extra aandacht, deskundigheid en tijd om het kind zo goed mogelijk te begeleiden. Hoe we hiermee omgaan is beschreven in PED-pro15 Kinderen die extra aandacht nodig hebben.

Kort samengevat zien we opvoeden als:

- ◆ *Kinderen een emotioneel veilig klimaat bieden*
- ◆ *Het op een passende manier tegemoet komen aan de behoefte van kinderen hun persoonlijke en sociale competenties te ontwikkelen.*
- ◆ *Het socialiseren van kinderen, d.w.z. hen invoeren in waarden en normen van de samenleving.*

4. Pedagogische doelstelling

Onze centrale doelstelling is kinderen een plek te bieden waar ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat ze opgroeien tot zelfstandige, evenwichtig en weerbare mensen, die respect hebben voor anderen en voor hun omgeving en die in staat zijn eigen keuzes te maken en daarin samen te werken met de mensen om hen heen.

We onderschrijven de opvoedingsdoelen uit de Wet kinderopvang door te streven naar:

- ◆ emotionele veiligheid
- ◆ persoonlijke competentie
- ◆ sociale competentie
- ◆ socialisatie, cultuuroverdracht en overdragen van waarden en normen.

Meer over de pedagogische doelstelling is te lezen in [hoofdstuk 1 van het Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar](#).

5. Pedagogische basisregels

We hebben met elkaar afgeproken wat wij onder de vier opvoedingsdoelen uit de Wet kinderopvang verstaan en wat we nastreven om die doelen te bereiken. We noemen dit onze pedagogische basisregels en die zijn voor de hele organisatie hetzelfde.

5.1 Emotionele veiligheid

Hieronder verstaan we dat een kind zich veilig en geborgen voelt. Het zit lekker in zijn vel en voelt zich thuis op de opvang. Het is zichzelf. Het maakt echt contact met de groepsleiding of gastouder en met de andere kinderen. Het is tevreden en durft zijn gevoelens te uiten. Het laat zich troosten als het verdriet heeft. Een kind dat zich emotioneel veilig voelt 'straalt'. Het is ondernemend, gaat op onderzoek uit en gaat uit zichzelf spelen. Het neemt aan het eind van de dag ook weer makkelijk afscheid. Voor de emotionele veiligheid van kinderen in de BSO is het van belang dat ze voldoende privacy hebben en dat ze kunnen spelen zonder het voortdurend zicht en sturing van de volwassene.

Om dit te bereiken hanteren we de volgende pedagogische basisregels:

- We besteden voldoende aandacht aan het wennen op een nieuwe groep en hebben dit in een aparte procedure vastgelegd.
- Bij de plaatsing van kinderen in een groep houden we rekening met specifieke omstandigheden, zoals de samenstelling van de groep op dat moment.

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

- We houden rekening met specifieke behoeften van kinderen en respecteren de eigenheid van elk kind.
- We nemen gevoelens (b.v. blijdschap, verdriet, angst, woede) bij elk kind serieus.
- We bieden het kind mogelijkheden om zich veilig te voelen, zodat het zich veilig kan hechten, door te zorgen voor geborgenheid; we zorgen daarom voor een bepaalde mate van voorspelbaarheid, door structuur in de dag te brengen, vaste en sensitieve groepsleiding, rituelen en vieringen.
- We hebben aandacht voor lichaamstaal, proberen kinderen 'te lezen', zowel baby's als peuters als bso-kinderen en tieners, waarbij we oppassen dat we het niet te snel invullen. Met 'lezen' bedoelen we inleven, invoelen en begrijpen. We houden er rekening mee dat het ene kind makkelijker te lezen is dan het andere kind.
- We hebben aandacht voor de ingrijpende gebeurtenissen in het leven van een kind.
- We hebben aandacht voor lichamelijke veranderingen bij een kind.
- We accepteren elk kind zoals het is en gunnen elk kind zijn eigen ontwikkeling in zijn eigen tempo; we stimuleren kinderen als dat nodig is.
- Iedereen is 'anders' en ieder kind mag er zijn.
- Bij overtreden van regels keuren we *nóóit* het kind af, alleen het gedrag.
- We scheppen een sfeer waarin kinderen zich welkom voelen.
- Momenten waarop kinderen grenzen overschrijden, **zoals bij pesten van andere kinderen**, gebruiken we om daar met kinderen over te praten en uit te leggen waarom die grenzen er zijn.
- Bij flexibele opvang besteden we extra aandacht aan rust op de groep en het waarborgen van continuïteit voor zowel het kind zelf als de groep. Een 'flexibel' kind wordt altijd in een vaste groep geplaatst en per groep plaatsen we maximaal één kind flexibel.
- T.b.v. privacy van de kinderen in de BSO zorgen we voor voldoende ruimtes waar volwassenen niet altijd aanwezig zijn.
- De groepsleiding op de BSO is vertrouwenspersoon op afstand, is bereikbaar bij vragen of problemen en grijpt in als het nodig is.

Meer lezen over emotionele veiligheid? Kijk in hoofdstuk [10 van het Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar](#).

5.2 Persoonlijke competentie

Persoonlijke competentie betekent in onze ogen dat een kind autonomie heeft en persoonlijke vaardigheden goed ontwikkeld heeft. Dat zie je bijvoorbeeld aan het feit dat het kind de vaardigheden heeft die bij zijn leeftijd passen, dat het zelfvertrouwen heeft, zichzelf durft te zijn, initiatieven neemt en problemen zelf kan oplossen. Het gebruikt zijn eigen talent en is ondernemend. De spraak / taal is goed ontwikkeld evenals de grove en fijne motoriek.

Persoonlijke competentie uit zich ook in veilig en gezond gedrag. Het beleid Veiligheid en Gezondheid heeft daarom ook een pedagogisch aspect. We proberen gezond en veilig gedrag bij kinderen te bevorderen door voorbeeldgedrag, zoals het 'pedagogisch mee-eten' waarbij de pedagogisch medewerkers samen met de kinderen aan tafel eten en in principe hetzelfde eten als zij. (Dit geldt uiteraard niet voor babyvoeding.)

Ook een dagritme in de opvang kan bijdragen aan gezond gedrag, of het werken met thema's over dit onderwerp.

Om dit te bereiken hanteren we de volgende pedagogische basisregels:

- We zorgen voor een uitdagende omgeving die tegemoet komt aan het verlangen van kinderen om op verkenning te gaan, nieuwe dingen te ontdekken en zich de wereld eigen te maken.
- We zorgen voor afwisseling door een aanbod van rustige en meer actieve activiteiten en voor voldoende gevarieerd spel materiaal waardoor kinderen spelenderwijs de grenzen van hun eigen 'kunnen en kennen' ontdekken, ervaren, verleggen en daarvan leren.
- We bieden mogelijkheden voor de ontwikkeling van de motoriek op alle leeftijden en moedigen kinderen aan hun motorische vaardigheden te vergroten.
- We stimuleren spraak- en taalontwikkeling bij kinderen door duidelijk en correct te spreken, zinnen zonnodig goed te herhalen i.p.v. te verbeteren, anderstalige kinderen in het Nederlands aan te spreken, door activiteiten verbaal te begeleiden en door gebruik van verhalen, liedjes en rijmpjes.

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

- We stimuleren verstandelijke ontwikkeling door het aanbieden van voldoende gevarieerd spelmateriaal, waarbij we reële eisen stellen, afgestemd op de leeftijd en de belangstelling van kinderen.
- We stimuleren creatief denken; we moedigen kinderen aan om nieuwe dingen uit te proberen en initiatieven te nemen, zowel met nieuw als met vertrouwd materiaal.
- We houden rekening met specifieke behoeften en interesses van kinderen, accepteren elk kind zoals het is en gunnen elk kind zijn eigen ontwikkeling in zijn eigen tempo.
- We helpen kinderen hun zelfvertrouwen te ontwikkelen door hen te stimuleren, waarderen en te complimenteren.
- We geven kinderen de ruimte om hun eigen identiteit te ontwikkelen (dit is ook in het belang van ontwikkeling van sociale competenties).
- We leren kinderen om zelf hun conflicten op te lossen en daarbij assertief te zijn (dit is ook in het belang van emotionele veiligheid).
- We moedigen kinderen, vooral in de bso, aan nieuwe interesses en hobby's te ontwikkelen.
- Momenten waarop kinderen grenzen overschrijden gebruiken we om daar met kinderen over te praten en uit te leggen waarom die grenzen er zijn.
- We hebben aandacht voor het evenwicht tussen groepsactiviteiten en individuele activiteiten; die balans kan voor elk kind anders liggen.
- We hebben aandacht voor lichamelijke veranderingen en de ontwikkeling van seksualiteit; in de BSO in het tienercentrum bieden we voorlichtingsmateriaal, boeken en een luisterend oor (dit is ook in het belang van socialisatie).
- We stimuleren gezond en veilig gedrag bij kinderen, rekening houdend met hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. We leren ze veilig om te gaan met risico's en onveilige situaties.
- We stimuleren dat kinderen tijdens de opvang dagelijks buiten spelen.

Over persoonlijke competenties is meer informatie te vinden in de hoofdstukken 3, 5, 7 en 9 van het [Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar](#).

5.3 Sociale competentie

Kinderen zijn sociaal competent als ze in een groep goed kunnen functioneren en als ze hun sociale vaardigheden goed ontwikkeld hebben. Deze kinderen houden rekening met anderen en zijn goed in staat tot samen delen, samen spelen, samen ruzie maken en weer vrede sluiten en samenwerken. Ze kunnen zich goed inleven in anderen (empathie) en maken goed contact met andere kinderen en met volwassenen. Ze weten hoe ze bij anderen overkomen. Ze kennen de grenzen van de ander en gaan daar niet overheen. Ze kunnen goed omgaan met winnen en verliezen en kunnen ook tegenslagen incasseren. Ze passen zich makkelijk aan in een andere omgeving met andere regels. Ze zijn weerbaar en assertief maar komen ook op voor anderen.

Om dit te bereiken hanteren we de volgende pedagogische basisregels:

- We stimuleren een positieve groepssfeer en moedigen kinderen aan om samen dingen te doen en samen dingen te delen, zowel 'speelgoed en boeken' als 'plezier en verdriet'.
- We bieden groepsactiviteiten aan en hebben aandacht voor het evenwicht tussen groepsactiviteiten en individuele activiteiten; dit kan voor elk kind anders liggen en heeft ook te maken met de persoonlijke competenties van een kind.
- We leren kinderen over 'nemen en geven' en hoe ze conflicten kunnen oplossen.
- We leren ze hoe ze zich kunnen inleven in de ander en om begrip te hebben voor de ander.
- We leren kinderen dat iedereen anders is en dat iedereen gelijkwaardig is.
- We stimuleren het verkennen van andere culturen d.m.v. boeken, spelletjes, gerechten, feesten etc.
- Liever belonen we gewenst gedrag en corrigeren we ongewenst gedrag. Ongewenst gedrag bestraffen we alleen als corrigeren niet helpt.
- Kinderen in de BSO hebben recht op inspraak. We moedigen hen vanaf ongeveer 7 jaar aan actief te worden in kinderp participatie-activiteiten om zo verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving (zie ook onder punt 9).
- We geven kinderen de ruimte om hun eigen identiteit te ontwikkelen.

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

Meer achtergrondinformatie over sociale competenties is opgenomen in hoofdstuk 5, 9 en 17 van het [Pedagogisch Kader](#).

5.4 Socialisatie, overdracht normen en waarden

Kinderen zijn 'gesocialiseerd' als ze vertrouwd zijn met de normen en waarden van de omgeving, als ze de regels (van thuis, van de opvang, van school, club, de straat) kennen en hier goed mee om kunnen gaan. Ze weten wat wel en niet kan en mag. Ze hebben aandacht voor de omgeving en houden rekening met anderen maar blijven tegelijkertijd zichzelf. Ze hebben hun eigen manier gevonden om zich aan te passen en toch te zijn wie ze zijn. Ze kunnen zich goed handhaven binnen het eigen gezin, bij de gastouder of op het kindercentrum, op school en in het algemeen in hun leeftijdsgroep. Zij kennen de verschillen tussen mensen, ook tussen mensen van verschillende culturen, en kunnen daar goed mee omgaan.

Om dit te bereiken hanteren we de volgende pedagogische basisregels:

- Om te beginnen zijn we ons bewust van persoonlijke normen en waarden, we zijn zelf niet 'waardenvrij'.
- We hebben voldoende aandacht voor opvallend, ongewenst of grensoverschrijdend gedrag.
- We zijn ons ervan bewust dat voorbeeldgedrag meer invloed op kinderen heeft dan mondelinge overdracht van waarden en normen. In de omgang met de kinderen letten we daarom op:
 - respect voor anderen, hun mening en hun bezit,
 - respect voor het milieu en alles wat leeft,
 - geen acceptatie van gewelddadig of agressief gedrag of spel, ook niet verbaal,
 - pesten mag niet,
 - liegen mag niet,
 - andere kinderen niet zwart maken
 - gelijkwaardigheid van elk kind / elk mens, ongeacht leeftijd, kleur, religie of geslacht.
- **We hanteren een pestprotocol op de BSO**
- We zijn duidelijk over de regels en passen ze met redelijkheid toe.
- We stimuleren de onderlinge solidariteit en moedigen kinderen aan elkaar te helpen.
- We leren kinderen open te staan open voor gewoonten en rituelen van andere (sub)culturen en daar respect voor te hebben en we stimuleren hen om gewoonten uit andere culturen te verkennen d.m.v. boeken, liedjes, spelletjes, gerechten en feesten e.d.
- We leren kinderen dat iedereen anders is en dat iedereen er recht op heeft om zonder vooroordelen en met respect behandeld te worden, ongeacht kleur, ras, geloof, geaardheid of geslacht.
- We leren kinderen om mensen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen te respecteren.
- We respecteren ieders normen en waarden t.a.v. seksualiteit en bewaken de grenzen van alle betrokkenen op dit gebied (groepsleiding en gastouders, ouders, de omgeving).
- Als jonge kinderen zichzelf betasten besteden we daar geen aandacht aan tenzij het extreme vormen aanneemt.
- We houden een oogje in het zeil als jonge kinderen in hun blootje spelen en staan dit toe als de omstandigheden het toelaten. Bij doktertje spelen bewaken we dat kinderen elkaars grenzen niet overschrijden.
- Kinderen in de bso en tieneropvang bieden we voorlichtingsmateriaal, boeken en een luisterend oor.
- We leren kinderen wanneer ze grenzen overschrijden en wat mag en niet mag; als groepsleiding en gastouders bewaken we die grenzen
- Bij overtreden van regels keuren we **nóóit** het kind af, alleen het gedrag.
- We geven uitleg bij de dingen die we doen.
- We leren kinderen om ruzies uit te praten.
- We belonen gewenst gedrag en corrigeren ongewenst gedrag; we bestraffen ongewenst gedrag alleen als corrigeren niet helpt.
- Kinderen in de BSO hebben recht op inspraak. We moedigen hen vanaf ongeveer 7 jaar aan actief te worden in kinderparticipatie en kinderactiviteiten en om verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving.

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

- We geven kinderen de ruimte om hun eigen identiteit te ontwikkelen.

Meer informatie over socialisatie is te vinden in hoofdstuk 5 van het [Pedagogisch kader](#).

6. Stamgroepen, leidster-kind ratio en gastouderkind-ratio

Het aantal kinderen, de leeftijd van de kinderen, de leidster-kind ratio in de stamgroepen en de gastouder-kind ratio is bepaald in overeenstemming met de eisen in de Wet kinderopvang en de CAO. Per locatie is een achterwachting op maat afgesproken. Een achterwacht is een volwassene die op de achtergrond aanwezig is en die ingeschakeld kan worden als dit nodig is. Deze achterwachting ligt vast in locatiegebonden documenten en is als bijlage toegevoegd aan het pedagogisch profiel van de betreffende locatie.

6.1 Kinderdagverblijven 0 t/m 3 jaar

Op de kinderdagverblijven worden kinderen opgevangen in hun eigen stamgroep. De stamgroep bestaat uit maximaal 12 kinderen tot 1 jaar of maximaal 16 kinderen van 0 t/m 3 jaar (waarvan maximaal 8 kinderen tot 1 jaar). De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen in de stamgroep is als volgt:

- 1 leidster per 4 aanwezige kinderen tot 1 jaar,
- 1 leidster per 5 aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar,
- 1 leidster per 6 aanwezige kinderen van 2 tot 3 jaar,
- 1 leidster per 8 aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar.

Bij kinderen van verschillende leeftijden in één groep wordt het rekenkundig gemiddelde berekend, waarbij naar boven kan worden afgerond.

6.2 Buitenschoolse opvang 4 t/m 12 jaar

De stamgroep in de BSO bestaat uit maximaal 20 kinderen van 4 t/m 12 jaar en maximaal 30 kinderen voor groepen met alleen 8 t/m 12-jarigen. De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen in de stamgroep is als volgt:

- 1 leidster per 10 aanwezige kinderen 4 t/m 12 jaar,
- 2 leidsters en een extra volwassene per 30 kinderen voor groepen met alleen 8- tot 12-jarigen.

6.3 Kinderopvang bij gastouders

Bij gastouders worden kinderen opgevangen in het gezin van de gastouder. Er zijn maximaal zes kinderen 0-12 jaar gelijktijdig bij de gastouder. Dit is inclusief eigen kinderen tot 10 jaar. We stellen bovendien als extra eis dat van deze kinderen maximaal 4 kinderen jonger dan 4 jaar zijn. Met alle gastouders wordt een achterwachting besproken en schriftelijk vastgelegd. Dit gebeurt tijdens het koppelingsgesprek bij het onderwerp veiligheid / calamiteiten.

6.4 Activiteiten buiten de stamgroep

Op alle kindercentra zijn er mogelijkheden om op andere groepen, in de speelhal of buiten te spelen. Ook kunnen gezamenlijke activiteiten buiten de stamgroepen aangeboden worden, bijvoorbeeld rond seizoensfeesten en met vakantie-activiteiten, maar ook uitstapjes naar markt, bakker, park, en wandelen. Voor de BSO kunnen daar activiteiten bij komen als sport-BSO, dansles, muziek en bezoeken aan speeltuin, dierentuin, zwembad, uiterwaarden, bos e.d. Tijdens activiteiten die (ook) buiten de stamgroepen plaatsvinden wordt de leidster-kind ratio op centrum-niveau gehandhaafd.

7. Activiteiten op de BSO

De groepsleiding bereidt activiteiten voor op basis van de inbreng van de kinderen. Voorbereiding gebeurt tijdens teamvergaderingen of werkbegeleidingsgesprekken of er wordt een aparte werkgroep gevormd. Uitgangspunten bij het opzetten van activiteiten zijn de groep, de leeftijd van de kinderen en de groepssamenstelling. Grote en kleine activiteiten worden afgewisseld. Informatie voor nieuwe

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

activiteiten haalt de groepsleiding uit boeken, eigen ervaring of van internet en wordt gebundeld in vakantie-activiteitenmappen die op elke BSO-locatie aanwezig zijn.

Bij georganiseerde activiteiten in BSO-verband doet de groepsleiding een aanbod en zijn kinderen vrij zich al dan niet aan te melden om mee te doen. Er zijn wel uitzonderingen, zoals uitstapjes. De groepsleiding bepaalt dan of het groepsbelang vóór het individuele kindbelang gaat. Zonodig wordt een kind dat niet meekan tijdelijk opgevangen in een andere groep.

Bij activiteiten in samenwerking met andere organisaties vervult de BSO een makelaarsfunctie doordat we de doelgroep van andere organisaties al in huis hebben en door het beschikbaar stellen van de ruimte, bijvoorbeeld voor muziekles. In andere gevallen maakt de BSO gebruik van de expertise van andere organisaties, b.v. van **sportverenigingen**.

We willen tegemoetkomen aan de ontwikkelingsbehoefte van BSO kinderen en zoveel mogelijk rekening houden met de verwachting van ouders t.a.v. veiligheid. De groepsleiding houdt met beide (soms tegengestelde) belangen zoveel mogelijk rekening bij het samenstellen van activiteiten- en vakantieprogramma's.

Vrienden en vriendinnen zijn onontbeerlijk voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen op de BSO. De groepsleiding probeert daarom, in overleg met ouders, voldoende mogelijkheden te creëren voor vriendschappen tussen BSO- en niet-BSO kinderen.

8. Gebruik van pc's, spelcomputers en TV op de BSO en bij gastouders

Deze apparatuur is niet meer weg te denken uit onze samenleving en het gebruik van internet is de laatste jaren enorm toegenomen. Kinderen krijgen er al op jonge leeftijd mee te maken. Vrijwel elk huishouden heeft één of meer computers en op school wordt verwacht dat kinderen werkstukken en opdrachten via internet maken.

Ook op de bso en bij gastouders is de computer niet meer weg te denken. Het beleid ziet er op de kindercentra als volgt uit.

- De groepsleiding bepaalt in onderling overleg of er pc's op de locatie door de kinderen gebruikt mogen worden en waarvoor; in sommige groepen kiest de groepsleiding ervoor om geen pc's te gebruiken omdat hierdoor andere vormen van spel in het gedrang komen.
- Gebruik van de pc door 4-7 jarigen wordt niet gestimuleerd o.a. omdat dit ten koste gaat van (buiten) spelen; er is ook niet op elke locatie een pc of spelcomputer aanwezig; als er wel een pc op de locatie aanwezig is, is er voor deze leeftijdscategorie geen internet beschikbaar.
- Als er op de groep pc's of spelcomputers beschikbaar zijn wordt afgesproken hoeveel tijd een kind er maximaal per dag achter mag zitten en/of worden er computerdagen ingesteld.
- Bij gebruik van internet zorgt de groepsleiding altijd voor een filter zodat kinderen geen ongewenste websites kunnen bezoeken; dit zijn b.v. websites waar extremistische groepen zich op manifesteren, pornosites en sites met veel geweld.

Bij gastouders:

- bespreekt de gastouder het pc-gebruik eerst met de ouder
- er is geen toegang tot internet
- er wordt een tijdsduur afgesproken.

Het gebruik van pc, spelcomputers en tv in de dagelijkse pedagogische praktijk is beschreven in het pedagogisch profiel van elke BSO-locatie en in het profiel van het Gastouderbureau.

9. Inspraak van kinderen in de BSO

De kinderen hebben recht op inspraak in het reilen en zeilen in de BSO. De groepsleiding betreft hen bijvoorbeeld bij de aanschaf van speelgoed en het activiteiten-aanbod en stimuleert hen mee te denken en mee te praten over hun eigen BSO. De uitgangspunten hiervoor worden vastgelegd in het Handvest Kinderinspraak en worden nader uitgewerkt in de Pedagogische profielen van de afzonderlijke BSO-locaties.

10. Ondersteuning van groepsleiding en gastouders

Leidinggevenden en bemiddelingsmedewerkers hebben de belangrijkste rol in het ondersteunen, begeleiden en coachen van groepsleiding resp. gastouders. Daarnaast is een coach beschikbaar waar de groepsleiding in overleg met het locatiehoofd gebruik van kan maken. Op de grotere centra

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9

zijn huishoudelijke medewerkers in dienst ter ondersteuning van de groepsleiding van de kinderdagverblijven.

11. Evaluatie

Bij de evaluatie van het pedagogisch beleid zijn hoofden, groepsleiding, gastouders, ouders en lokale en centrale oudercommissies van kindercentra en gastouderbureau betrokken.

We willen voorkomen dat pedagogisch beleid een statisch document wordt. We vinden het van groot belang dat de groepsleiding continu in gesprek blijft over het pedagogisch handelen in de dagelijkse praktijk. Om die reden is het pedagogisch profiel en de praktische vertaling naar de pedagogische praktijk regelmatig een agendapunt in de teamvergaderingen. Eventuele afspraken daarover worden in teamnotulen vastgelegd.

De dialoog tussen ouders en groepsleiding of tussen ouders en gastouders, over de dagelijkse omgang met kinderen, is vooral in het belang van de individuele relatie ouder-kindercentrum. Bij de evaluatie op locatieniveau zal de leidinggevende groepsleiding, gastouders en lokale oudercommissies systematisch betrekken. Alleen met hun instemming worden eventuele wijzigingen vastgesteld in het MT. Daarbij gaat het om het pedagogisch profiel van de locatie en het pedagogisch handelen in de praktijk

Een keer per jaar wordt het pedagogisch beleid als geheel centraal geëvalueerd. Het Managementteam legt eventuele wijzigingen ter instemming voor aan de centrale oudercommissie en stelt het beleid tenslotte definitief vast. Aanverwante beleidsstukken en procedures worden steeds eenmaal per drie jaar in deze jaarlijkse evaluaties meegenomen als volgt:

- 2007 Kindermishandeling
- 2008 Dagritme en wennen, Inspraak van ouders
- 2009 Sterfgevallen, Selectie bemiddeling en ondersteuning gastouder
- 2010 Kindermishandeling
- 2011 etc.

Dit pedagogisch beleid is voor het eerst vastgesteld op 15 augustus 1996

auteur	portefeuillehouder	autorisatie dir	geldig m.i.v.	versie nr.
a. vermeulen	a. vermeulen	o.bakker	21-01-2011	9